

István és Pápai László nagybőgőművész, az év végén pedig Pintér József hegedűművész és Németh Gyula, a zenekar nagybőgőművésze csatlakozik hozzájuk. Óriási szakmai tapasztalatokkal rendelkező muzsikustársaktól kell megválnunk személyükben. Művészi kvalitásaik pótlására sajnos nem nyílik lehetőség a jövőben, mivel a központilag elrendelt lét-

szám-leépítési kötelezettségek nem veszik figyelembe sem a szimfonikus zenekar felépítési struktúráját, sem a szólamarányokat, sem pedig a kialakult repertoár előadásához szükséges alaplétszámot. Az utóbbi években pedig nagyon sok fiatal tehetséges muzsikos játszott nálunk, akik tudásuk és tehetségük alapján méltó utódai lehetnének nyugdíjas kollégáinknak!

Minden távozó kollégánknak ezúton is köszönjük a velünk töltött éveket, a kiváló művészi munkát és reméljük, hogy koncertjeinken továbbra is gyakran viszontlátjuk őket.

Szklénár Ferenc
művészeti vezető

Duna Szimfonikus Zenekar

Magyar Szimfonikus Körkép – kicsit másképp

A Szombathelyi Szimfonikus Zenekar hangversenyével kezdődött 2007-ben a Bartók Béla Nemzeti Hangversenyteremben a Magyar Szimfonikus Körkép. Február végéig tizenöt koncert hangzott-hangzik el a sorozatban, amelynek alapötlete a Művészetek Palotája 2005-ös próbaüzeméhez kapcsolódik.

A próbaüzem alatt a hazai szimfonikus együttesek közreműködésével próbálták ki az új hangversenyterem akusztikai beállításait. A jó tapasztalatokból adódott az ötlet, legyen máskor is módjuk ide szánt műsorral bemutatkozni egy koncentrált sorozatban a zenekaroknak.

Mennyiben változott, és mennyiben kezd hagyományossá válni a körkép? Mik a fontosabb különbségek – erről beszélgettünk Fenyő Gáborral, a Művészetek Palotája koncertszervezőjével, aki az egész nagyléptékű sorozatért felelős.

„Csekély eltérés mutatkozik a közreműködők körében, idén például nem lép föl a körképben a Nemzeti Filharmonikus Zenekar” – mondta Fenyő Gábor. Nem elvi okból, – tette hozzá – hanem, mert egyszerűen nem sikerült időpontot egyeztetni. Ellenben új zenekarok kerültek a sorozatba, például a székesfehérvári Alba Regia Szimfonikus Zenekar, amely Drahos Béla vezetésével és vezényletével lép pódiumra, valamint a Budapesti Vonósok. „Nos, kérdezhetik, hogy mit keres egy önmagát kamaragyüttesként meghatározó zenekar a szimfonikus körképben. Erre az a válaszunk, sok példát látunk arra a világban, hogy kamarazenekarok – esetleg alkalmilag kicsit kibővítvé – szimfonikus műsort játszanak. (Vivaldi és Mozart idején amúgy sem dolgoztak monumentális apparátussal, az erőteljes nagyzenekari hangzást a romantikában preferálták a zeneszerzők.) A Budapesti Vonósok vezetői éppen ilyen – szimfonikus és mégis finom tónusú – műsor állítottak össze, Mozart Cassatióját, Haydn D-dúr gordonkaversenyét és két huszadik illetve huszonegyedik századi

szertző, Kovács Zoltán és Veress Sándor műveit tűzték ki. Egyáltalán nem melléleg: ezzel a koncerttel kezdődik a fennállásuk harmincadik évfordulóját ünneplő hangverseny sorozatuk” – érvelt Fenyő Gábor.

Tavaly is, idén is teljesen szabadon állíthatták össze az együttesek a programjukat. Csak azt kérte Kiss Imre, a Művészetek Palotája vezérigazgatója, hogy kortárs magyar műveket is tűzzenek műsorukra. Idén azt javasolták, hogy olyan komponistától válasszanak, akinek a halála óta kevesebb, mint ötven év telt el. A kettős évforduló esztendejében természetesen Kodály darabok bekerülhettek a választékba, de így az egész programsorozat jóval közelebb került a jelenhez, korunk zenéjéhez.

„A harmadik és igen jelentős változás az – folytatta Fenyő Gábor –, hogy időközben elkészült a hangversenyterem orgonája, azt is ajánlottuk, hogy használják a fantasztikus instrumentumot, a zenekari igazgatók, karmesterek vegyék komolyan fontolóra ezt a lehetőséget. Néhányan éltek is vele: a Duna Szimfonikus Zenekar például Pálúr Jánost kérte föl, hogy mutassa be a belga Joseph Jongen Symphonie concertante orgonára és zenekarra című alkotását. A Miskolci Szimfonikus Zenekar koncertjének vendége az orgona tervezése körül bábáskodó Fassang László. Az orgonaművész az amerikai Samuel Barber virtuóz darabját, a Toccata festiva orgonára és zenekarra című darabot választotta. Az egzakt különbségeken túl, az a benyomásom, hogy a 2007-es műsor jóval színesebb, gazdagabb, érdekesebb,

mint a 2006-os volt, ami persze érthető, hiszen az együtteseknek volt idejük fölkeszteni a körképre.”

A programot szerkesztői attitűddel is gazdagította Fenyő Gábor arról is beszámolt, hogy két ősbemutató teszi még emlékezetesebbé a 2007-es Symphonia Hungarorumot. „A Pannon Filharmonikusok – Pécs az együttes zeneigazgatójának, Hamar Zsoltnak Offertóriumát szánta ide. A Debreceni Filharmonikus Zenekar is egy friss magyar mű bemutatójával, Kovács Zoltán trombitára és harsonára írt kompozíciójával lépett pódiumra. A Budapesti Filharmóniai Társaság Zenekara pedig egy fiatal japán karmesternek, Toshihiko Matsunumának, a 2002. évi Budapesti Nemzetközi Karmesterverseny győztesének kínált ismerkedési lehetőséget a magyar közönséggel.

A magyar koncertéletből méltatlanul és indokolatlanul hiányzó Szervánszky Endrének a hatvanas években nagy feltűnést keltett Hat zenekari darabját a Szent István Király Szimfonikus Zenekar Antal Mátyás vezényletével játssza. A Szegedi Szimfonikus Zenekar hangversenye is magyar komponistára irányította a figyelmet. Viski János 1939-ben kelt Enigmája és a brit Elgar műve, az 1899-es Enigma-variációk különös szellemi kapcsolatban áll.”

A MÁV Szimfonikus Zenekar estjének érdekessége a Variációk egy Kodály-témára (hálás tanítványaitól) című darab. Az öt szerző, az öt hálás tanítvány: Doráti Antal, Frid Géza, Pártos Ödön, Serly Tibor és Veress Sándor. Sajnos ma már egyikük sincs az élők sorában. A Danubia

Szimfonikus Zenekar Petrovics Emil köszöntésével kötötte össze a fellépését. Bár nincs kerek évforduló, a mester mesebeli, azaz hetvenhetedik születésnapja az egyik indok, hogy második szimfóniája megszólaljon a műsorban.

Az előző körkép visszhangja Fenyő Gábor szerint minden szakmai fórumon pozitív volt, eltekintve persze az egyes előadásokat érintő kritikai részletektől. A 2007-es műsorokban is ez tükröződik, mutatja, hogy igen komoly becsvággyal készültek a résztvevő zenekarok. „Nekünk csupán egy komoly aggályunk van, – jegyezte meg Fenyő Gábor – a terem foglaltsága, és egyeztetések miatt igen szűk időtartamra kellett összezsúfolnunk a programot. Van úgy, hogy négy egymást követő estére kerültek körképes koncertek. Nos, ez valóban igen remek zenei csemege, tényleg fölmérhető, hogy milyen ma a magyar zenekari kultúra. Azonban a laikus közönség csak elhanyagolhatóan kis hányadáról tudom elképzelni, hogy ilyen tömény „dózisban” és „célzotan” képes lenne befogadni a koncerteket, bármily nagyszerű és változatos is egy ilyen periódus. Megkérdeztem Kiss Imre vezérigazgatót, mit mondhatok, lesz-e jövőre is Magyar Szimfonikus Körkép. Azt válaszolta, mindenképp megrendezzük a sorozatot, de azon törjük a fejünket, hogy miként tudnánk egy kicsit széthúzni a körkép időtartamát, legalább három-három és fél hónaposra. Így persze összeérne a Budapesti Tavaszi Fesztivállal a so-

rozat, ami nem baj, de plusz gondoskodást igényel, még alaposabb egyeztetést.”

Növekszik-e a meghívandó együttesek köre a határhoz közeli művészeti formációkkal? – kérdeztük. „A határon túli együttesek szerepeltetését a ház szakemberei elsőbbségi kérdésnek tekintik – jelentette ki Fenyő Gábor. – Már volt is rá szép példa, a Szlovák Filharmónia kórusa nagy sikerrel szerepelt 2005 novemberében a Budapesti Liszt Napok nyitókoncertjén, hamarosan egy Szlovákiában élő fiatal pianista lép föl az egyik ifjúsági hangversenyünkön, de további operatív lépésekről még nem számolhatok be.

Változhat-e úgy a körkép, hogy valamilyen szakmai találkozó kerekedjék ki belőle? Hogy például a próbák kurzusszerűen működjenek, műsorszámokat, karmestereket, szólistákat cseréljenek az együttesek, hogy menedzsereket hívjanak, ismerjék meg jobban a zenekarokat – érdeklődtünk. „Ez gyönyörű cél lenne, és bizonyosan roppant hasznos elképzelés, ami nemcsak egyelőre, sajnos hosszabb távon is megvalósíthatatlan a mai kondíciók ismeretében. Egy ilyen keretben legalább egy éjszakát Budapesten kellene tölteniük a zenekaroknak. Ha csupán páros felállásokat feltételezünk, körülbelül százötven ember szállás és napi költségeinek finanszírozásáról kellene alkalmanként gondoskodni. Ilyen kiadást sem az együttesek, sem a fenntartók, sem a Művészetek Palotája nem tud vállalni. Egy ilyen megoldás persze sokat használ-

hatna a magyar zenekari kultúrának, de a közönség talán keveset profitálna belőle.”

„A körképre való fölkészülésnek így is mutatkozik a szakmai hozadéka, legalábbis én így érzékelem – válaszolt Fenyő Gábor. Mindegyik zenekar fejlődést mutatott – a próbaüzemmel együtt harmadszor játszanak a hangversenyteremben, érzékletesen használják ki a helyszín adottságait. A Művészetek Palotája 2007-ben sem kér terembérleti díjat, a jegybevételről is lemond a fellépők javára. Szerény mértékben idén is hozzájárul a költségekhez, amit a koncertek promóciójára javasunk fölhasználni, hiszen a közönségnek is meg kell szoknia, hogy ez a program létezik.

A körkép teljességét szolgálná, ha a Budapesti Fesztiválzenekar is fellépne a sorozatban. „2006-ban is megkerestük a BFZ-t, és örömmel mondhatom, hogy semmilyen elutasító hangot nem hallottunk, azonban velük sem sikerült plusz időpontot egyeztetni. Azt az álláspontot pedig elfogadtuk, hogy telt házas, bérletes koncertet úgy nem érdemes integrálni, hogy a jegyvásárló eleve reménytelen helyzetbe kerüljön, hiszen nincs szabad hely. Egyébként januárban rendszerint előre lekötött turnén van a BFZ. Ugyanígy hiányzik idén a Magyar Szimfonikus Körképből a Magyar Telekom Szimfonikus Zenekar, amely ez időben épp egy amerikai vendégjátékot abszolvál” – fejezte be beszámolóját Fenyő Gábor.

Albert Mária

A Szegedi Szimfonikus Zenekar szomorúan tudatja a komolyzene barátaival, hogy a Párizsban élő kiváló karmester, Fürst János 71 éves korában, hosszantartó súlyos betegség következtében 2007. január 3-án délután egy párizsi kórházban elhunyt.

FÜRST JÁNOS 1935-ben Budapesten született. A Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán tanult hegedű szakon. 1956-ban külföldre távozott, ezt követően évekig koncertmesterként dolgozott több zenekarnál, többek között megalapította az Ír Kamarazenekart. Később dirigensi tanulmányokat folytatott, a felsőfokú képesítés megszerzése után Malmöben, Aalborgban, Dublinban, Marseilles-ben és Winterthurban volt vezető karmester és zeneigazgató. Hosszú ideig a Helsinki Filharmonikus Zenekar állandó vendégkarmestere volt. 1972-től Londonban működött, de már ezt megelőzően vezényelte a brit főváros legnagyobb zenekarait, beleértve a Londoni Szimfonikus Zenekart és a Royal Filharmonikus Zenekart is. Vendégszerepelt Izrael, Ausztrália, Amerika és Új-Zéland koncertpódiumain. Minden zenei műfaj terén otthonosan mozgott, kilenc évig volt

a Marseilles-i Opera zeneigazgatója. Folyamatosan járta a világot, állandó vendége volt a legjelentősebb zenekaroknak, közben 1997-től a Párizsi Conservatoire karmesterképzőjének professzora volt. Számos jelentős CD-felvétel őrzi munkásságát. 2002 őszétől a Szegedi Szimfonikus Zenekar művészeti vezetőjeként és vezető fővárosi, valamint vidéki együttesek – Állami Operaház, MATÁV Szimfonikus Zenekar, Danubia Szimfonikus Zenekar, MÁV Szimfonikus Zenekar, Pannon Filharmonikusok, Rádiózenekar, Nemzeti Énekkar – vendégkarmestereként rendszeres szereplője volt a magyar zenei életnek is. Mindezek az együttesek nagy tisztelettel emlékeznek a zseniális karmesterre, a rokonszenves egyéniségre, a bölcs és szeretetteljes emberre.

Fürst János nagy szeretettel kötődött a Szegedi Szimfonikus Zenekarhoz és a városhoz. Utolsó szegedi hangversenyén a nagybeteg mester megindítóan dirigálta Mahler Dal a Földről c. művét, különösen a megrázó utolsó tételt, a Búcsút. Akkor még nagyon reméltük, hogy a búcsú nem örökre szól... Nagyon fog hiányozni a szegedi és az egész magyar zenei életből. Tanítványai és tisztelői emlékezetében örökké él